

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺโนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรม ธรรมะคือสัจธรรม สัจธรรมเราแสวงหากัน ใน
พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้น ในพระพุทธศาสนาสอนเรา เห็นไหม โลกนี้เป็นโลกียปัญญา โลก
นี้เป็นผลของวิญญะ เราเวียนว่ายตายเกิดในโลกนี้ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในโลกนี้ มันจริงตามสมมุติ
ไง มันมีจริงของมันตามสมมุติ ถ้าตามสมมุติ เราก็อยู่กับมัน

ถ้าตามสมมุติปั๊บ เราก็คิดว่าเราปฏิเสธสิ่งนี้ ว่าสิ่งนี้เป็นสมมุติ มันไม่มีอยู่จริง

แต่สมมุติมันมีอยู่จริงใจ เพราะมันจับปัดจริงๆ เวลาดีใจมันดีใจจริงๆ เวลาทุกข์มันทุกข์
ของมันจริงๆ ถ้าจริงๆ นี่เราอยู่กับโลก สิ่งที่เกิดขึ้นมีจริงตามสมมุติ แล้วถ้ามีสัจธรรม ธรรมะๆ สัจ
ธรรม สัจธรรมเพื่อเหตุใด? เพื่อชีวิตเรา เห็นไหม

ดูชีวิตของคนเรา คนเราเกิดมา จิตใจที่เขาดีเขาทำสาธารณประโยชน์ตลอด คนเราเกิดมามี
ชีวิต เขาก็ทำประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก ที่นี้ประโยชน์กับโลก เขาก็มีความรู้ของเขา
ขนาดนั้น เขาก็ทำได้ขนาดนั้น นี่ความรู้ของโลก มีเครื่องอาศัย ถ้าที่ไหนเขาขาดแคลน ที่ไหนเขามี
ความทุกข์ความยาก เราจะช่วยเหลือเจือจานเขา นี่ผลของท่าน เห็นไหม

ท่าน สีล ภาวนา ถ้าเกิดมีศีล มีความปกติของใจขึ้นมาจะเกิดการภาวนา ถ้าเกิดภาวนา จิตใจ
เขาสูงส่งขึ้นมา เขาทำประโยชน์ได้มากกว่านั้น ได้มากกว่านั้นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ เป็นผู้สอน ๓ โลกธาตุ ตั้งแต่เทวดาลงมาสอนได้หมดเลย ถ้าสอนได้
หมด เพราะเหตุใด

เพราะว่าเวลาความทุกข์ความยากเรามองแต่แค่โลกนี้ โลกนี้มีปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าปัจจัย
มันขาดแคลนมันก็มีความทุกข์ความยากของมัน แต่เทวดา อินทร์ พรหมเขาไม่มีร่างกาย เขาเป็น

ทิพย์ นี่เขาเป็นทิพย์เขายังมีความทุกข์ของเขา ถ้ามีความทุกข์ของเขา มันเปรียบเทียบได้ใจว่า อารมณ์ความรู้สึกมันมีความทุกข์ความยากของมัน

แต่ของเรา เรามีอารมณ์ความรู้สึกด้วย อารมณ์ความรู้สึกนี้มันเกิดมาเป็นมนุษย์ มันมีร่างกายนี้ ร่างกายนี้ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัย เวลามันขาดแคลนขึ้นมา มันก็ทุกข์กันตรงนี้ใจ ก็มองกันว่าถ้ามันมีปัจจัยเครื่องอาศัยครบสมบูรณ์แล้วมันจะ ไม่มีความทุกข์ความยากใจ แต่พอมีปัจจัยเครื่องอาศัยสมบูรณ์แล้วมันก็มีความทุกข์ความยากเหมือนกัน

ถ้ามีความทุกข์ความยากเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะคนมันมีศรีสุขขนาดไหนก็มีความทุกข์ประจำหัวใจ คนทุกข์คนจนคนเจ็บใจก็มีความทุกข์ประจำหัวใจ แต่ความทุกข์ของคนมันไม่เหมือนกัน

ความทุกข์ของคนจนคนเจ็บใจเขาทุกข์เพราะปัจจัยเครื่องอาศัย ทุกข์เพราะต้องการความอุดมสมบูรณ์ในชีวิตของเขา คนที่อุดมสมบูรณ์ในปัจจัยเครื่องอาศัยเขาก็มีความทุกข์ของเขา นี่ ความทุกข์ที่ละเอียดกว่า ความทุกข์แบกหามที่มากกว่า แล้วความทุกข์ที่มากกว่า แต่เราไปมองกันว่าถ้าขาดแคลนขึ้นมาแล้ว ถ้าใครขาดแคลนสิ่งต่างๆ ถ้ามีสิ่งใดขึ้นมาจะมีความสุขๆ ใจ

ความสุข เห็นไหม แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา ตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมา นี่ของเขาเป็นทิพย์ ของเขาไม่มีวัตถุ ของเขาทุกอย่างเป็นทิพย์ของเขาหมด แต่ เขาก็ยังมีความทุกข์ของเขา ฉะนั้น มนุษย์มีร่างกายและจิตใจ ถ้ามนุษย์มีร่างกายและจิตใจ ถ้ามีร่างกายและจิตใจแล้วมีสติปัญญาขึ้นมา มีสติปัญญาขึ้นมา เห็นไหม

เราแสวงหา เราปากกัลดินดิบนี้เพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต แล้วชีวิตมีค่าๆ เพราะอะไร มีค่าเพราะเวลาตายไป ถ้าทำบาปทำกรรมก็เกิดในนรกอเวจี เกิดในอบายภูมิ เกิดในสัตว์เดรัจฉาน เกิดมาเป็นมนุษย์ซ้ำๆ ซากๆ เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมไปพักชั่วคราวเพื่อเสวยสุขของ ตัวที่ได้สร้างบุญกุศลไว้ แต่ก็เวียนลงมาอีก เห็นไหม

ถ้ามันทุกข์ซ้ำๆ ซากๆ อย่างนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา ตรัสธรรมขึ้นมาถึงเห็นว่า สังขธรรมๆ ที่เราฟังธรรมๆ เพื่อสังขะ สังขะ อริยสังขะ สังขะมันเกิดขึ้นมาที่ไหนล่ะ? สังขะที่มันเกิดขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปี

มาแล้วมันยังสดๆ ร้อนๆ อยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา

แต่ของเรา นี่สัจจะๆ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว มันเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่ใช่สัจธรรมของเรา ถ้าสัจธรรมของเรา เห็นไหม ที่เราแสวงหากันอยู่นี้ เราประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ มันก็เป็นเรื่องของโลก เรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยใช้ไหม

พอตั้งใจจะมาประพฤติปฏิบัติ เขาบอกว่า คนนี้คนที่ไม่มีชีวิต คนนี้คนที่ไม่มีเอาไหน คนนี้ถ้าแสวงหาทางโลก แสวงหาตามสมมุติ ถ้ามีปัจจัยเครื่องอาศัย ชีวิตนี้จะมั่นคง

ชีวิตนี้มั่นคงมันก็ตาย เวลามันตายขึ้นมา เห็นไหม ถ้าตายขึ้นมามันก็เวียนว่ายตายเกิดไปกับผลของวิญญะๆ

แต่ในปัจจุบันนี้เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มันมีปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเพื่อดำรงชีวิต ธาตุใด ธาตุ ๔ ร่างกายมันต้องการของมัน ถ้ามันต้องการของมัน มันต้องเป็นสิ่งจุนเจือชีวิต ชีวิตนี้ อาหาร อาหาร ๔ ในวิญญะ กวฬิงการาหาร วิญญาณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร เวียนว่ายตายเกิดใน ๓ โลกธาตุนี้มันต้องมีอาหารดำรงชีวิต

ทีนี้มนุษย์ขึ้นมา เห็นไหม คุณติ เทวดา อินทร์ พรหมเขาดำรงชีวิตของเขาด้วยทิพย์ นี่ วิญญาณาหารๆ ทิพย์สมบัติของเขา เทวดา อินทร์ พรหมเขาดำรงชีวิตของเขาอย่างนั้น

มนุษย์ มนุษย์ต้องมีอาหาร กวฬิงการาหาร อาหารเป็นคำข้าว ถ้าอาหารเป็นคำข้าว ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้อาหารเป็นคำข้าว ถ้าอาหารเป็นคำข้าว ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เรามีร่างกายขึ้นมา สิ่งนี้มันยึดมันถือมัน

โดยธรรมชาติของมัน เทวดา อินทร์ พรหมของเขา เวลาเขาจะตาย เขาก็อาลัยอาวรณ์ของเขา เขาก็ไม่อยากจะจากภพชาตินั้นมา แต่มันถึงเวลาที่ที่สุดแล้ว มันสิ้นอายุขัยแล้วมันก็ต้องหมดอายุขัยไปเป็นธรรมดา

มนุษย์เราก็เหมือนกัน มนุษย์เราหมดอายุขัยแล้วมันก็ต้องตายเป็นธรรมดา เวลาตกนรก อเวจี ทุกข์ๆ ยากๆ อยากจะตายไวๆ อยากจะหมดทุกข์หมดโศกมันก็ไม่หมดสักที มันก็ต้องใช้กรรมจนหมดวาระ วาระมันก็หมดวาระกันไปเป็นอายุขัยๆ ไป นี่มันเป็นอายุขัยไป

ที่นี้มนุษย์ก็มีอายุขัยเหมือนกัน ถ้ามีอายุขัยเหมือนกัน มนุษย์มีโอกาส มีโอกาสเพราะว่าอะไร เราปากกัดตีนถีบทุกข์ยากเพื่อดำรงชีวิต ดำรงร่างกายนี้มาให้มันผ่อนคลายของมัน อย่าให้มันทุกข์ยากจนเกินไปนัก มนุษย์มีทุกข์ซ้อนทุกข์ใจ มีทุกข์กายทุกข์ใจใจใจ ถ้ามีทุกข์กายทุกข์ใจขึ้นมา เพราะทุกข์ใจขึ้นมา สิ่งที่มาเกิดขึ้นมา นี่มโนวิญญาณ มันมีความทุกข์ใจ

ใจปฏิสนธิจิตมันสำคัญมากใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมที่นี้

นี่มันทุกข์ ๒ ชั้น ทุกข์กายทุกข์ใจ มันถึงจะให้เรามีโอกาสได้ตื่นตัว คำว่า “ได้ตื่นตัว” เห็นไหม ถ้าคนหลับไหลไปเขาก็แสวงหาปากกัดตีนถีบเพื่อทางโลกของเขา แต่คนที่ตื่นตัวมาเขาก็แสวงหาเหมือนกัน แสวงหาเพื่อดำรงชีวิต แต่เขาก็ปลีกเวลาของเขา หาเวลาของเขามาเพื่อประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อเอาสมบัติ

เราทำหน้าที่การงานเพื่อผลตอบแทนนะ เราทำหน้าที่การงานเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตนะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาก็ต้องการสมาธิ ต้องการปัญญา เขาต้องการเครื่องตอบแทนหัวใจ ถ้าหัวใจมันมีวิชา มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจ ถ้ามันประพฤติปฏิบัติไปแล้วมันจะมีวิชา

วิชาอะไร วิชา เห็นไหม คุณ **อวิชาปจฺญา สงฺขารา** ถ้ามันเป็นวิชา วิชามันก็ถอดถอน มันก็ทวนกระแสกลับ ถ้ามันทวนกระแสกลับ สิ่งที่เราแสวงหา สิ่งนี้สังขรรณๆ นี่ไง ที่ว่าพึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราพึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เราได้ธรรมมา เราได้ความรู้มา นี่สมมุติๆ สมมุติเพราะอะไรล่ะ เพราะเดี๋ยวก็จำได้ เดียวก็ลืม นี่เป็นสมมุติ เห็นไหม มันเกิดดับๆ

แต่ถ้ามันทำจริงขึ้นมา ถ้าเป็นสมาธิ จิตมันเป็นสมาธิขึ้นมา มันพึงใจมาก สิ่งนี้มีความสุขมาก มันเป็นความมหัศจรรย์มาก สิ่งนี้เป็นอนิจจัง สมาธิก็เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้ก็เป็น

อนิจจัง ถ้าเป็นอนิจจัง เป็นไตรลักษณ์ เป็นอนัตตา พอเป็นอนัตตามันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่มันก็ยังฝังใจ มันฝังใจเพราะว่าสิ่งนี้มันฝังใจ มันเป็นทิพย์สมบัติๆ

วิญญูณาหาร เทวดา อินทร์ พรหมเขามีสมบัติของเขา นักปฏิบัติของเรา ใครได้สติ ใครมีสติ ใครมีสมาธิ ใครมีปัญหาขึ้นมาก็คือเป็นสมบัติของใจ ถ้าสมบัติของใจ ใจมันได้จับขึ้นมาแล้วมันมีความสุขของมัน มันมีสมบัติแท้ๆ ของมันในหัวใจนี้ แล้วเวลาใช้ปัญญาไป มันแยกแยะของมันไป

ที่ว่าเราทำบุญกุศลกันเพื่อสัจจะ อริยสัจจะ สัจจะความจริงเป็นสัจจะความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นปัจจุบันธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของเราในหัวใจของเรา

เราศึกษามาๆ ปัญหานี้สมมุติ โลกียปัญญาที่เป็นสมมุติๆ ศึกษาไปเพื่อเป็นแนวทาง ศึกษาไปเพื่อแสวงหา ศึกษาไปเพื่อทำความเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้าทำความเป็นจริงของเราขึ้นมา เราที่ตั้งใจของเรา เราตั้งใจของเรา เห็นไหม

เรามีเวลา อยู่บ้านมีเวลาว่าง เราก็หายใจเข้าพุท หายใจออกโธ อย่าให้มันหายใจทิ้งเปล่าๆ ทั้งๆ ที่หายใจเพื่อดำรงชีวิตไว้ คนหายใจเข้า ไม่หายใจออกก็ตาย หายใจออก ไม่หายใจเข้าก็ตาย ลมหายใจนี้เพื่อดำรงชีวิต ในเมื่อมีลมหายใจอยู่ ยังมีชีวิตอยู่

แต่เวลาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ว่าหายใจทิ้งเปล่าๆ ใจ ไม่มีสติไม่มีปัญญากำหนดรู้ ถ้ามีสติมีปัญญากำหนดรู้มันก็เกิดอานาปานสติ เห็นไหม เกิดอานาปานสติขึ้นมา จิตมันกำหนดรู้ เพราะจิตมันจะพัฒนามัน

เพราะคนที่พัฒนา เหมือนเด็ก เด็กที่มันไม่ยอมกินอาหาร พ่อแม่พยายามอ่อนหวานเนาะ กินหน่อยนะ นี้อร่อย นี้อิงามนะ ทั้งๆ ที่มันก็ต้องกินนั่นแหละ แต่มันไม่ยอมกิน นีก็เหมือนกัน จิตอยู่กับเรา เราเป็นเจ้าของแท้ๆ เรามีความทุกข์ความยากแท้ๆ เราเป็นชาวพุทธแท้ๆ เวลาลมหายใจเข้า ลมหายใจออก จิตมันไม่ได้ใจ

ลมหายใจนี้ลมหายใจเพื่อดำรงชีวิต อาหารอันละเอียดใจ แต่ถ้าจิตมันมีสติมีปัญญา มันได้กิน เหมือนเด็กอ่อนเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพุทธานุสติ ถ้าพุทธานุสติ กำหนด

พุทธโธ กำหนดอานาปานสติ มีสติมีปัญญา เด็กมันจะได้กินข้าวเพราะพ่อแม่มันป้อน นี่ก็เหมือนกัน เราละลึกพุทธโธขึ้นมา เห็นไหม จิตใจมันจะได้มีคำบริกรรมของมัน ถ้ามีคำบริกรรม

เขาบอกคำบริกรรมเป็นพื้นฐานๆ

พื้นฐานยังทำกันไม่เป็น พื้นฐานยังไม่มี แล้วมันเป็นคนได้อย่างไร พื้นฐานยังไม่มีรู้จัก มัน เป็นนักปฏิบัติมาจากไหนละ นักปฏิบัติมันต้องรู้จักพื้นฐาน เห็นไหม คุณติ ตั้งแต่พื้นฐาน สมถกรรมฐาน ถ้าไม่มีพื้นฐาน ไม่มีที่ตั้งแห่งการงาน งานจะเกิดขึ้นที่ไหน ถ้างานมันไม่มีที่ตั้ง นี่เจ้าของสมบัติ เราทำสิ่งใด หน้าที่การงานเราก็ต้องหวังผลตอบแทน แล้วถ้ามันไม่มีผลตอบแทนนี่เอามาจากไหนละ

นี่ก็เหมือนกัน มีคำบริกรรมของเรา เราบริกรรมของเรา มันรู้สึกตัวขึ้นมา มีสติขึ้นมา นั่นแหละตัวเขา ตัวเขาคือตัวจิตใจ ตัวเขาคือปฏิสันธิจิตใจ ถ้าปฏิสันธิจิต นี่มันมีคำบริกรรมของมัน

บริกรรมไว้เขาจะบอกว่ามันรู้เพียงสา มันอ่อนด้อย มันเป็นสมณะ มันไม่เกิดปัญญาขึ้นมา

ใครจะพูดปากเปียกปากแฉะนั่นเรื่องของเขา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นปัจจุบันในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

กรรมฐาน ๔๐ ห้องนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนบอกเอง เป็นคนสอนเอง เป็นคนวางหลักเกณฑ์ไว้เอง

แล้วไอ้ที่มันมาพูดว่าไม่จำเป็น นี่ไม่จำเป็น

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกจำเป็น พ่อแม่เลี้ยงลูกมา พ่อแม่ดูแลลูกมา พ่อแม่ป้อนแต่อ่อนแต่ออกมา มันบอกว่าไม่จำเป็น เกิดขึ้นมาแล้วโตไปได้เลย เกิดขึ้นมาแล้วพ่อแม่ก็ไม่เกี่ยว

มันโตแล้วไง โตแล้วคือมันได้ชีวิตมาแล้วมันถึงพูดอย่างนั้น ที่นี้พูดอย่างนั้น นี่ผลของวิญญะใจ เป็นตามเวรตามกรรม นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะปฏิบัติขึ้นมา คนที่สัพเพพระมันก็ปฏิบัติ

ไปตามเวรตามกรรม ตามเวรตามกรรมจริงๆ นะ ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์อะไรเลย แต่พูดปากเปียกปากแฉะ พูดเป็นสมมุติ เป็นโลกียะ เป็นโลก เป็นตรรกะ เป็นปรัชญา

ไอ้เราเนี่ย เราก็เกิดมาเป็นสมมุติ เป็นโลก เป็นตรรกะ เป็นปรัชญาเหมือนกัน พอฟังคำพูดอย่างนั้น แหม! มันซาบซึ้ง แหม! มันสุดยอด เวลาไปฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน สังขธรรมจะเกิด เกิดที่นี่ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ คำว่า “เป็นเจ้าของ” นี่สังขธรรมนะ ธรรมะส่วนบุคคล จิตดวงใดเวียนว่ายตายเกิด ทุกข์ยากแสนยาก เวลามันจะกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นเจ้าของ เป็นผู้ได้รับคุณงามความดี มันกลับบอกว่าไม่จำเป็นฯ เลย...คู่อวิชาลี कुमारลี มารมมันทำได้ขนาดนั้น มันทำลายหัวใจคนทั้งหมดเลย ทำลายผู้ที่ปฏิบัติเลย

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราอยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีสังขธรรมในหัวใจของตัวเอง แล้วมาปฏิบัติกันโดยให้กิเลสมันครอบงำ “นุ่นก็ไร้เดียงสา นุ่นก็ไม่จำเป็น นี่ก็กระโดดขึ้นไปเลย ลัดสั้น ถึงทำได้ง่ายดาย”...แล้วมันมีอยู่จริงไหมล่ะ

ถ้ามันมีอยู่จริง เห็นไหม คูลี คูหมอนะ หมอเขามีการศึกษาจบทางการแพทย์มา เขารู้เลยว่าร่างกายสิ่งใดที่ใช้ประโยชน์ไปแล้วมันจะเป็นโทษกับร่างกาย เขาจะพยายามหลีกเลี่ยงของเขา เพราะเขารู้ของเขา หมอเขารู้ว่าอะไรควรไม่ควร

นี่ก็เหมือนกัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าบอกว่ามีคุณธรรมจริง สิ่งใดที่มันทำ คิด สมาธิ ปัญญา มันไม่จำเป็นตรงไหน ทาน ศีล ภาวนา มันไม่จำเป็นตรงไหน มันจำเป็นทั้งนั้นแหละ จะเป็นเทวดา อินทร์ พรหม จะเป็นผู้ลากมากดี จะเป็นคนทุกข์จนเข็ญใจ เขาก็ต้องมีลมหายใจเหมือนกัน ถ้าไม่มีลมหายใจ ชีวิตอยู่ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติขึ้นมา ถ้าไม่มีสติ ไม่มีคำบริกรรมขึ้นมา จิตมันจะทรงขึ้นมาได้อย่างไร เว้นไว้แต่ผู้ที่ชำนาญในวสี เขาชำนาญเขาก็ต้องใช้ตรงนี้ นี่เหมือนกัน มันเหมือนกันทั้งนั้นแหละ นี่ถ้าเรามีสติปัญญานะ

ฉะนั้น บอกว่าคนที่ประพฤติปฏิบัติโดยสัพเพหระ ว่าไปตามปรัชญา ตามความรู้สึกลึกซึ้งคิด
เรื่องโลกๆ เลย แล้วไอ้คนฟังมันก็เข้าใจได้ไง

**นิ้ธรรมชาติเหนือโลก เหนือโลกอย่างนี้ เหนือโลกคือว่ามันเหนือจินตนาการ มันเหนือความ
คาดหมาย มันเหนือทุกอย่าง อย่าง**

แล้วเหนือ เหนืออยู่ที่ไหนล่ะ เหนือนี้มันอยู่ที่ไหนเหนือใจไหม เหนือนี้อยู่บนอากาศใจไหม
เราจะพิสูจน์ไม่ได้เลยใจไหม...มันก็ไม่ใช่ มันเป็นปัจเจก ตั้ง เป็นสันติภูมิโก ถ้าใครประพฤติปฏิบัติ
ธรรมตามความเป็นจริง มันได้ของมัน ถ้ามีสติมันก็มีสติจริงๆ ถ้ามันลงสมาธิมันก็รู้ของมัน ถ้ามัน
เป็นปัญญาขึ้นมา

ถ้ามันไม่เป็นจริง...นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนรออยู่นั่น พระโมคคัลลานะ พระ
สารีบุตรปฏิบัติไป ไปเจออันเดียวกัน พระสารีบุตรถึงบอกว่าไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเลย เขาก็ไปพูดให้พระฟัง พระก็ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านิมนต์พระสารีบุตรมา

“สารีบุตร เธอไม่เชื่อเราหรือ”

“โอ้! เมื่อก่อนที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ เชื่อมาก เชื่อเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นผู้สอนเอง แต่พอไปถึงเป็นคุณธรรมในใจของพระสารีบุตรเองนี่ไม่เชื่อ เพราะความเชื่อแก้
กิเลสไม่ได้”

“เออ! สารีบุตรพูดจริง เขาเป็นอย่างนั้นจริงๆ”

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนรออยู่ที่นั่น แล้วผู้ที่ปฏิบัติไปมันจะตามไปที่
นั่น ถ้าบอกว่ามันเหนือโลกๆ เหนือโลกจนพิสูจน์กันไม่ได้ใจไหม เหนือโลกจนจับอะไรมาพิสูจน์
ไม่ได้เลยหรือ

เหนือโลก เหนือสมมุติไง เหนือปรัชญา มันเป็นความจริงใจ ถ้ามันเป็นความจริง มันจริง
ขึ้นมา พอเป็นความจริงขึ้นมา เหมือนหอมเลย อะไรที่มันเป็นโทษกับร่างกาย อะไรที่มันบั่นทอน
สุขภาพ เขาพยายามหลีกเลี่ยง

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมา ท่านถึงให้ตั้งสติ ให้กำหนดพุทโธ พุทโธไว้ก่อน ฝึกหัดตัดตน ฝึกหัดตัดแปลงหัวใจให้เข้มแข็ง ฝึกหัดตัดแปลงหัวใจให้รองรับอริภูมิได้

ถ้าจิตของเราไม่เข้มแข็ง ไม่มีกำลัง มันจะไปรองรับสมบัติอย่างนั้นได้อย่างไร ใอันนั้นมันเป็นเรื่องโลก เหลวไหล เหลวไหลก็รองรับสมบัติเหลวไหลไป ปฏิบัติไปจับจดไป จับจดกันไป แล้วก็ว่ากันไป เป็นปรัชญา ว่ากันไปนะ ซาบซึ้งๆ ซาบซึ่งแบบโลกๆ ใจ

เราทำความจริงของเรา มันทุกข์มันยาก มันทำยาก ทำยากเพราะอะไร เพราะเป็นการเอาชนะตนเอง พ่อแม่เวลาสอนลูก อยากให้ลูกสมความปรารถนา อยากให้ลูกอยู่ในโอวาทยังแสนทุกข์แสนยาก

ใอันนี้เราบังคับจิตของเราเอง บังคับนะ เอาชนะมัน เอาให้อยู่ในอำนาจของเรา เอาความรู้ลึกนึกคิดของเราไว้ในอำนาจของเราด้วยสติด้วยปัญญาของเรา แล้วถ้าเกิดปัญญาภาวนามยปัญญาขึ้นมา มันจะเห็นคุณประโยชน์ เห็นสัจธรรม เห็นคุณค่าของการมีชีวิต เห็นคุณค่าของการปฏิบัติ

ไม่ใช่ให้เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วค่อยจะมาประพฤติปฏิบัติกัน ให้เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วแสวงหากันถึงตอนนั้นมันโอดมันโอยนะ ถึงตอนนี้พยายามชวนขวายกัน แบ่งเวลาลำเวลาของเรา ทำมาหากินเราก็อำของเรา เห็นไหม

มนุษย์มันมีทุกข์ ๒ ชั้น ทุกข์กาย ทุกข์ใจ แล้วถ้าเราทุกข์ เพราะทุกข์กาย ทุกข์ใจ มัน ๒ ชั้น มันถึงได้ทำให้เราตื่นตัวได้ มัน ๒ ชั้น ถึงทำให้เรามีสติปัญญาเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อการปฏิบัติกับเรา เพื่อคุณสมบัติในใจของเรา เอวัง